

Vlaams
Parlement

stuk **1126** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 27 juni 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de heren Ward Kennes, Jan Roegiers, Matthias Diependaele,
Jean-Jacques De Gucht, Filip Watteeuw, Boudewijn Bouckaert
en Paul Delva

betreffende de situatie
van christelijke en andere religieuze
en levensbeschouwelijke minderheden
in het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Azië

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door mevrouw Fientje Moerman

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Katleen Martens, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jan Roegiers;
de heren Matthias Diependaele, Marc Hendrickx;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Lode Ceysens, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Veli Yüksel;
de heer Johan Deckmyn, mevrouw Marijke Dillen, de heer Stefaan Sintobin;
de heren Marnic De Meulemeester, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Mia De Vits;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken;
de heer Karim Van Overmeire.

Stukken in het dossier:

1126 (2010-2011) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking werd op datum van dinsdag 21 juni 2011 een voorstel van resolutie besproken over de situatie van christelijke en andere religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Azië. Na bespreking werd het voorstel van resolutie aangenomen bij unanimititeit van stemmen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER WARD KENNES NAMENS DE INDIENERS VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De heer *Ward Kennes* licht het voorstel van resolutie toe. Hij stelt dat in navolging van andere assemblees en landen de aandacht gevestigd moet worden op het probleem van de vervolging omwille van geloofsovertuiging en levensbeschouwing in het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Azië. Die keert zich tegen gemeenschappen die vaak al eeuwenlang ergens gevestigd zijn, maar toch door omgeving en/of staat gediscrimineerd blijven. Ook uitbarstingen van geweld jegens die mensen zijn geen zeldzaamheid meer. De respectieve staten treden niet, of zelden, adequaat of preventief op. De resolutie somt een aantal incidenten van de afgelopen jaren op. Het gaat om christenen, maar ook bepaalde groepen moslims, agnostici of mensen die hun geloof afvallig zijn en mensen die er een andere levensbeschouwing op nahouden.

Het probleem situeert zich niet louter in islamlanden, onderstreept de heer Kennes. Het probleem kan overal de kop opsteken, stelt hij, maar deed zich in de voorbije jaren vooral in die gebieden voor. Daarom is het voorstel van resolutie opgesteld. Ze vraagt van de Vlaamse Regering een aantal zaken met verwijzing naar de mensenrechtenverdragen die een belangrijke leidraad vormen voor het beleid, ook in de buitenlandse contacten.

De indieners vragen de Vlaamse Regering onder meer om er bij de Europese instellingen op aan te dringen de situatie van de christelijke, andere religieuze en levensbeschouwelijke minderheden als een prioritaire kwestie te behandelen. Zo zou bij buitenlandse contacten en samenwerking de vrijheid van godsdienst, overtuiging en levensbeschouwing telkens als discussiepunt moeten worden meegenomen en verdedigd. Bij het verlenen van vergunningen voor export, import en doorvoer van wapens en materiaal voor militair gebruik of ordehandhaving, zou men extra voorzichtigheid aan de dag moeten leggen als het gaat om landen waarvan bekend is dat er een gebrek aan respect is voor dergelijke minderheden.

In contacten met autoriteiten van landen waar incidenten met de bedoelde minderheden hebben plaatsgevonden, zou men erop moeten aandringen dat de internationale verdragen en in het bijzonder artikel 18 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, gerespecteerd worden en dat de rechten van de inwoners te allen tijde gevrijwaard blijven. Er wordt tegelijk en met hetzelfde doel verwezen naar de contacten met autoriteiten van de landen van het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Azië waar zich dergelijke discriminaties voordoen.

Tot slot wordt gevraagd om de desbetreffende autoriteiten aan te moedigen opdat ze in hun intern recht de internationaalrechtelijke teksten zouden opnemen die de vrijheid van denken, geweten en godsdienst beschermen en die vrijheden te doen eerbiedigen.

Het lid stelt dat het altijd mogelijk is het voorstel van resolutie nog uit te breiden of er andere landen of problemen aan te koppelen. De indieners hebben echter geprobeerd een midden te zoeken tussen de focus op een specifiek thema en het voldoende opentrekken naar de diverse levensbeschouwelijke opvattingen en groepen die de bescherming van de internationaalrechtelijke bepalingen momenteel ontberen.

II. BESPREKING

De heer *Christian Verougstraete* stelt dat zijn fractie het voorstel van resolutie zal steunen. Daarbij verwijst het lid naar de diverse feiten die recent in het nieuws verschenen over onder meer brandstichting in christelijke kerken. De feiten deden zich voornamelijk in Egypte voor, maar ook in Irak. Het lid verwijst voorts naar de vrij grote christelijke gemeenschap in Syrië, die het ook niet gemakkelijk heeft. Hij meent dat de onzekere politieke situatie in Irak en Syrië de positie van christenen zwaar onder druk heeft gezet. Vroeger genoot men daar wel nog enige bescherming van diversiteit en godsdiensten. De heer Verougstraete wil zeker de oude regimes niet goedpraten, maar stelt dat het bij een democratiseringsproces, zoals we dat momenteel zien met de 'Arabische lente', in elk geval onontbeerlijk is dat men bij het ondersteunen van de nieuwe democratische regimes ook de nadruk blijft leggen op de vrijheid van godsdienst.

De heer *Jan Roegiers* vindt het goed dat het Vlaams Parlement, als vertegenwoordiging van het, in verhouding tot de wereld, kleine Vlaanderen, het vizier ook richt op het buitenland. Voor het lid primeert daarbij dat men oog heeft voor de mensenrechten in het algemeen. De voorliggende resolutie past in dat kader. Het lijkt hem in deze weinig zinvol om deze of gene met een vermanende vinger te wijzen. Beter is volgens de heer Roegiers dit gegeven bij elke mogelijke gelegenheid tot vervelens toe aan te kaarten bij alle contacten: bilateraal, multilateraal, bij overeenkomsten rond ontwikkelingssamenwerking of in onderhandelingen over vergunningen en andere.

Een van de meest fundamentele mensenrechten is de vrijheid van geloof of levensbeschouwing, die het onderwerp vormt van het voorstel van resolutie dat voorligt. Het probleem manifesteert zich al langer dan vandaag, oppert de heer Roegiers. Ook hij wil daar krachtig tegen ingaan. Hij meent dan ook dat het voorstel van resolutie op een evenwichtige manier en met aandacht voor alle religieuze en levensbeschouwelijke minderheden, zonder onderscheid te maken, dat doel kan dienen. Landen die meewerken aan vervolgingen en geweld, moeten er volgens hem ook consequent op aangesproken worden. Zijn fractie zal het voorstel van resolutie met overtuiging goedkeuren.

De heer *Peter Reekmans* meent dat Vlaanderen te allen prijze de vervolging en bedreiging van christenen en minderheden in de nieuwe democratieën van het Midden-Oosten moet veroordelen. Een resolutie van het Vlaams Parlement lijkt hem echter een druppel op een hete plaat. Hij vraagt zich vooral af hoe men dit vanuit Vlaanderen en desgevallend via het federale parlement op de agenda van de Verenigde Naties (VN) kan krijgen. Het lid meent dat men met betrekking tot de ruime kerkelijke en christelijke sfeer, ondanks de huidige impopulariteit van een en ander, toch vooral ook de positieve kanten moet blijven zien en dat hoe dan ook minderheden die zich bedreigd weten, op de rechten zoals bepaald door de VN een beroep moeten kunnen doen.

Mevrouw *Fientje Moerman* verschilt van mening met de heer Reekmans. Ze stelt dat het weinig zin heeft om als parlamentslid actief te zijn in een parlement en bepaalde dingen proberen te realiseren, als men niet zelf gelooft in wat men doet.

Voorts onderstreept ze dat het Vlaams Parlement als dusdanig in de materie wel degelijk gewicht in de schaal legt. Het lid verwijst naar het beschikkende deel van het voorstel van resolutie, naar punt drie waarin de Vlaamse Regering gevraagd wordt om bij het verlenen van vergunningen voor export, import en doorvoer van wapens en dergelijke, rekening te houden met het respect voor de bedoelde minderheden. Dat is volgens mevrouw Moerman ook de plicht van de overheid, onder nationale zowel als internationale wetgeving. Wat het Vlaams Parlement doet, is zodoende niet zo vrijblijvend als de heer Reekmans denkt, stelt ze. Daarbij merkt ze op dat de standpuntbepaling van het Vlaams Parlement inzake conflicten die zich voordoen in andere Europese landen, niet zelden

hevige reacties en lobbywerk uitlokt. Als de Vlaamse Regering de daad bij het woord voegt, zijn er consequenties te verwachten, benadrukt mevrouw Moerman nogmaals.

De heer *Matthias Diependaele* sluit zich aan bij de sprekers, maar wil relativeren wat de heer Reekmans over de VN zegt. Hij verwijst naar wat mevrouw Moerman zegt, en stelt dat er 192 landen in die organisatie vertegenwoordigd zijn. Een groot deel daarvan zijn precies die landen die de mensenrechten schenden. Om daar een resolutie te laten aannemen, wordt alsmoa moeilijker, weet het lid. Hij verwijst in dat kader naar de heibel die er is geweest rond Tibet en de Olympische Spelen in Beijing.

Dat de heer Reekmans de stem van Vlaanderen behoorlijk relativeert, kan het lid enerzijds wel begrijpen, maar hij stelt daar tegenover dat Vlaanderen op zijn eigen manier wel degelijk zijn verantwoordelijkheid opneemt in het wereldbestel. Vlaanderen heeft een stem op het internationale toneel en of dat veel of weinig verschil maakt is volgens de heer Diependaele op zichzelf niet van primordiaal belang. Het toont aan dat Vlaanderen wel degelijk wil participeren aan de internationale context.

Het lid is het eens met mevrouw Moerman over de mensenrechten, maar oppert dat binnen de Europese Unie daaraan wel veel lippendienst wordt bewezen (net zoals in WTO-verband overigens – WTO: World Trade Organization/Wereldhandelsorganisatie), maar dat er al te weinig rekening mee wordt gehouden zodra er economische aspecten gaan spelen.

De heer *Peter Reekmans* wil nuanceren. Hij meent dat de landen binnen de VN die de mensenrechten schenden nog niet in de meerderheid zijn. Dat hoopt hij alvast.

Voorts vindt hij dat mevrouw Moerman een punt heeft, maar dat het vooral zijn bedoeling is vanuit Vlaanderen nog verder te gaan. Inzake de vergunningen meent hij echter te mogen besluiten dat bij het verlenen ervan in eerste instantie een hele rist andere criteria in overweging worden genomen vooraleer de mensenrechten een rol gaan spelen. Hij meent dat men op basis van die criteria ook al heel omzichtig omspringt met leveringen aan bepaalde landen.

Het lid licht voorts toe dat hij het voornamelijk had over de vervolging van de christenen en niet over de mensenrechten in het algemeen. Hij stelt dat met de mensenrechten als criterium, nog maar weinig landen op levering van of vergunning voor wapens vanuit Vlaanderen zullen kunnen rekenen. De vervolging van christenen is een heel andere criterium, stelt het lid. In dat verband wil hij nagaan of men buiten het Vlaamse niveau niet verder kan gaan en via het Belgische niveau een resolutie kan laten meenemen tot in de VN. De hedendaagse samenleving van België heeft volgens hem in elk geval veel te danken aan het christendom. De LDD-fractie steunt echter onvoorwaardelijk het voorstel van resolutie dat voorligt, besluit de heer Reekmans.

De heer *Matthias Diependaele* repliceert dat het er vooral om gaat dat het in de VN het voorbije decennium steeds moeilijker is geworden om tot een gedragen standpunt te komen tussen de verschillende landengroepen. Christelijke landen zijn intussen overigens wel degelijk in de minderheid, stelt hij. Andere landen stappen niet langer zonder meer mee met het Westen dat niet langer een leidende factor blijkt. Er is niet langer een meerderheid die aan de kant van de mensenrechten staat, oppert de heer Diependaele.

Mevrouw *Fientje Moerman* stelt dat de verdienste van het voorstel van resolutie precies is gelegen in het feit dat ze het heeft over christelijke maar ook alle andere religieuze en

levensbeschouwelijke minderheden. Daarbij beaamt ze dat er een en ander te zeggen is voor de verdienste van het christendom in de Westerse beschaving, maar stelt daar meteen tegenover dat religie, zodra die een machtspositie verwerft, zich ook openstelt voor misbruiken. Dat geldt voor alle levensbeschouwelijke ideologieën. Het christendom was een bijzonder humanitaire religie van minderheden die verdrukt werden in het Romeinse Rijk, maar liet zich als staatsgodsdienst in de geschiedenis ook van een andere kant zien, besluit mevrouw Moerman. Ze wil te allen prijze vermijden dat de brede filosofie van het voorstel van resolutie verengd wordt tot de verdediging van één levensbeschouwelijke visie.

Met betrekking tot het VN-lidmaatschap, vindt het lid dat de oefening misschien wel eens gemaakt zou moeten worden rond respect voor mensenrechten en het aantal landen dat zich daar nog onbetwistbaar kan laten op voorstaan. Ze stelt dat in nog heel wat landen vaak de helft van de bevolking uitgesloten is van bewegingsvrijheid, van het meest elementaire stemrecht of recht op onderwijs. Voegt men daar nog een aantal andere elementen aan toe, zoals fysieke verminking, dan komt men haars inziens tot een aardige waslijst. Als dan het beschikkende deel van het voorstel van resolutie, punt drie, als toetsing gehanteerd wordt, dan zouden heel wat landen niet meer in aanmerking komen voor wapenlevering, zoals bijvoorbeeld Saoedi-Arabië.

De heer *Jan Roegiers* stoort zich mateloos aan de opmerkingen van de heer Reekmans. Hij trekt het nut van iets waarover in het Vlaams Parlement wordt gestemd, in twijfel. Het lid herinnert aan een Chinees spreekwoord: “Wie denkt dat hij te klein is om invloed uit te oefenen, heeft nog nooit met een mug in één kamer geslapen.”. Het parlement heeft volgens de heer Roegiers de opdracht om af en toe naar het buitenland te kijken en er gewoon voor te gaan. Wie dat te min acht, kan amendementen indienen op het voorstel van resolutie of zich gewoon onthouden, oppert hij. Het voorstel van resolutie is tot stand gekomen na overleg met alle partijen en probeert een evenwicht te zoeken tussen allerlei gevoeligheden. Wat de heer Reekmans aanbrengt, haalt precies de zorgvuldigheid en ruime visie van het voorstel van resolutie onderuit, vindt het lid.

De heer *Ward Kennes* stelt dat er vanuit zijn geloofsovertuiging ook een persoonlijke betrokkenheid aan de basis van het voorstel van resolutie ligt. Voorts heeft hij goede contacten met diverse christengemeenschappen en ook met de Ahmadi-moslimgemeenschap in Pakistan, die sterk vervolgd wordt als afvalligen en omdat ze als blasfemisch beschouwd worden. Essentieel in het voorstel van resolutie vond hij het goede evenwicht tussen de verschillende gevoeligheden. Het was de bedoeling om de visie open te trekken en niet te focussen op één specifieke groep of voor één bepaalde minderheid op te komen. Ook daarom zijn concrete feiten opgenomen in het voorstel van resolutie.

Ook de heer Kennes is van oordeel dat Vlaanderen een rol te spelen heeft in het grote wereldgeheel. Hij is het er ook mee eens dat een regimeverandering de problemen daarom nog niet oplost. Soms worden de problemen tijdelijk net groter. Het voorstel van resolutie pleit derhalve tegelijk voor democratie en respect voor de mensenrechten. Welke evolutie er dan ook plaatsgrijpt, als die rekening houdt met respect voor de mensenrechten en een meer democratische organisatie van de samenleving, dan is dat aan te moedigen, stelt het lid. Hij weet dat er in heel wat landen van de VN nog aardig wat werk aan de winkel is, maar blijft hoopvol. Zelfs een bescheiden stap vanuit het parlement is politiek een goede en verantwoordelijke stap, besluit de heer Kennes.

De heer *Peter Reekmans* reageert dat zijn fractie het voorstel van resolutie wel degelijk ondersteunt. Hij onderstreept dat hij de rol van Vlaanderen niet in twijfel trekt, maar wil nagaan of men niet nog meer kan doen.

De heer *Karim Van Overmeire* stelt eigenlijk wat te vrezen voor een situatie waarbij men resolutie op resolutie goedkeurt om er nadien niets meer mee aan te vangen. Hij stipt daarom aan dat zorgvuldigheid en een nauwgezette opvolging essentieel zijn, kwestie van niet in een soort ‘senaatsscenario’ terecht te komen.

Hij heeft ook de indruk dat er twee verschillende situaties in één tekst gegoten werden. In eerste instantie is er de situatie van de christelijke en andere levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika of de problematiek van een steeds agressiever wordende, veeleer politieke dan godsdienstige, islamomgeving. Vervolgens is de situatie in Azië en met name Noord-Korea erbij gehaald. Het gaat om twee volkomen andere toestanden, stelt het lid.

In heel wat islamitische landen zijn de bedreigingen ten aanzien van christenen overigens heel vaak niet vanuit de regering gestuurd of zelfs maar gesteund. Niet zelden proberen de respectieve overheden zelfs enige bescherming te bieden. Dat is iets heel anders dan wat in Noord-Korea gebeurt, met een extreem autoritair systeem, dat elke andere organisatie die dreigt buiten hun controle te vallen wil liquideren.

De afkalving van de christelijke minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika is beschreven, merkt het lid op. Ze gaat steeds sneller. Begin 20ste eeuw maakten ze nog ongeveer 20 percent van de bevolking uit, op heden zijn ze meestendeels nog maar goed voor enkele percenten. Daarvoor zijn een aantal redenen aan te wijzen, stelt de heer Van Overmeire. In al de betrokken landen gaat alles via éénrichtingsverkeer, zegt hij. Bij gemengde huwelijken, wordt iedereen moslim; bekeringen van christen tot islam zijn toegelaten, omgekeerd echter niet. De christenen zetten, doordat ze meer contacten hebben met het Westen, als eersten ook de stap naar emigratie, weet de heer Van Overmeire. Zo leven in West-Afrika en Latijns-Amerika zeer grote christelijke Libanese gemeenschappen.

De bedoelde situaties opvolgen en bijsturen, lijkt de heer Van Overmeire alleszins geen eenvoudige zaak. Zelfs in landen waar de christelijke gemeenschappen feitelijk en zelfs grondwettelijk goede bescherming genieten, blijkt de afkalving zich door te zetten. Het lid verwijst daarbij naar de grote Maronitische gemeenschap in Libanon, die midden vorige eeuw nog de meerderheid van de bevolking uitmaakte. Bij nieuwe tellingen zou dat nog amper 25 percent zijn, stelt hij, ondanks de ideale omstandigheden en zelfs met een politieke oververtegenwoordiging.

De heer Van Overmeire meent tevens dat men voor een dilemma wordt gesteld. Hij heeft de indruk dat in bepaalde regimes die als dictaturen beschouwd worden, zoals het Syrië van Assad (dat overigens zelf gecontroleerd wordt door de Alawitische minderheid), de positie van de christenen die vooralsnog relatief goed was, in het gedrang zal komen. Zelfs in landen zoals Libanon en Syrië heeft men voorlopig een positie als men tot een christelijke kerk behoort, oppert het lid. Atheïsme, het niet behoren tot een religieuze gemeenschap, is ook daar echter uit den boze. De heer van Overmeire meent dat er vooral rekening moet worden gehouden met het heel verschillende mensbeeld dat in dergelijke landen heerst. De situatie van Europa is het gevolg van een heel specifieke evolutie die de rest van de wereld niet heeft gekend, en het Westen blijkt een steeds minder graag gevolgd voorbeeld, besluit hij. In dat verband verwijst hij nog naar Turkije dat tachtig jaar probeerde een secularisatie naar Westers model door te drukken, maar intussen helemaal de andere kant opgaat.

Tot slot wenst de heer Van Overmeire nog zijn waardering uit te drukken voor wat hij in globo wel degelijk een zeer goede tekst vindt. Het voorstel van resolutie raakt ongetwijfeld een zeer aanbevelenswaardige materie aan, besluit hij.

III. STEMMING

Ter stemming gelegd, wordt het voorstel van resolutie betreffende de situatie van christelijke en andere religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Azië aangenomen bij unanimité van 9 stemmen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Fientje MOERMAN,
verslaggever